

ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM KIÊN ĐỊNH, VẬN DỤNG, PHÁT TRIỂN SÁNG TẠO CHỦ NGHĨA MÁC - LÊNIN, TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH TRONG QUÁ TRÌNH LÃNH ĐẠO CÔNG CUỘC ĐỔI MỚI ĐẤT NƯỚC

★ PGS, TS ĐẶNG QUANG ĐỊNH

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

● **Tóm tắt:** Dựa trên nền tảng tư tưởng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng Cộng sản Việt Nam đã đề ra chủ trương, đường lối cách mạng đúng đắn, đưa cách mạng Việt Nam đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác. Sự kiên định, vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh không chỉ là nguyên tắc là nhân tố quyết định giúp Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo thành công công cuộc đổi mới mà còn là động lực đưa đất nước ta bước vào kỷ nguyên phát triển mới.

● **Từ khóa:** Chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh

1. Đảng Cộng sản Việt Nam kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh trong công cuộc đổi mới

Tại Đại hội lần thứ VII, Đảng Cộng sản Việt Nam khẳng định “Đảng lấy chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho hành động”¹. Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011), Hiến pháp 2013 và các Nghị quyết của Đảng sau này đều tiếp tục khẳng định nội dung trên. Đây là một quyết định thể hiện bước tiến trong tư duy lý luận của Đảng ta, làm cơ sở lý luận, phương pháp luận chủ yếu, trực tiếp và

nhất quán, chỉ đạo mọi hoạt động của Đảng và cách mạng Việt Nam.

Chủ nghĩa Mác - Lênin do C.Mác và Ph.Ăngghen sáng lập, V.I.Lênin bổ sung, phát triển trong điều kiện mới, bao gồm ba bộ phận cấu thành chủ yếu là triết học, kinh tế chính trị học và chủ nghĩa xã hội khoa học, được hình thành trên cơ sở tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại và tổng kết thực tiễn phát triển của khoa học và cách mạng thế giới. Chủ nghĩa Mác - Lênin là học thuyết khoa học và cách mạng, dựa trên phương pháp luận biện chứng duy vật, nhằm giải phóng giai cấp công nhân, nhân dân lao động, nhân loại khỏi mọi áp bức, bóc lột, bất

công, xây dựng một xã hội tốt đẹp để phát triển toàn diện con người, theo lý tưởng cộng sản. Chủ nghĩa Mác - Lênin là ngọn cờ tư tưởng, vũ khí lý luận của các đảng cộng sản và phong trào cách mạng trên toàn thế giới đấu tranh vì hoà bình, tự do, tiến bộ, văn minh, hạnh phúc.

Hồ Chí Minh đã lựa chọn chủ nghĩa Mác - Lênin để truyền bá vào Việt Nam xây dựng chính đảng cách mạng, lãnh đạo thành công sự nghiệp giải phóng dân tộc Việt Nam. Hồ Chí Minh cho rằng: “Chủ nghĩa Lênin đối với chúng ta, những người cách mạng và nhân dân Việt Nam, không những là cái “cẩm nang” thần kỳ, không những là cái kim chỉ nam, mà còn là mặt trời soi sáng con đường chúng ta đi tới thắng lợi cuối cùng, đi tới chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản”². Hồ Chí Minh đã vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin vào thực tiễn cách mạng Việt Nam trên nhiều phương diện, từ tư tưởng, đường lối đến phương pháp tổ chức, lãnh đạo cách mạng, trực tiếp lãnh đạo thành công của Cách mạng tháng Tám tạo tiền đề cho thống nhất đất nước.

Văn kiện Đại hội đại biểu lần thứ IX (4-2001), Đảng ta khẳng định: “Tư tưởng Hồ Chí Minh là một hệ thống nguyên tắc toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam, là kết quả sự vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin vào điều kiện cụ thể của nước ta, kế thừa và phát triển các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc, tiếp thu tinh hoa văn hoá nhân loại. Đó là tư tưởng về giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp, giải phóng con người; về độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội, kết hợp sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại; về sức mạnh của nhân dân, của khối đoàn kết dân tộc; về quyền làm chủ của nhân dân, xây dựng Nhà nước thật sự của dân, do dân, vì dân; về phát triển kinh tế và văn hoá,

không ngừng nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân; về đạo đức cách mạng, cần, kiệm, liêm, chính, chí công, vô tư; về chăm lo bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau; về xây dựng Đảng trong sạch vững mạnh, cán bộ, đảng viên vừa là người lãnh đạo, vừa là người đầy tớ thật sự trung thành của nhân dân... Tư tưởng Hồ Chí Minh soi đường cho cuộc đấu tranh của nhân dân ta giành thắng lợi, là tài sản tinh thần to lớn của Đảng và dân tộc ta”³. Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XI của Đảng, nội hàm khái niệm tư tưởng Hồ Chí Minh đã được xác định một cách khái quát hơn nên ngắn gọn hơn, cụ thể trong *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội* (bổ sung và phát triển, năm 2011), Đảng ta xác định: “Tư tưởng Hồ Chí Minh là một hệ thống nguyên tắc toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam, là kết quả sự vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin vào điều kiện cụ thể của nước ta, kế thừa và phát triển các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc, tiếp thu tinh hoa văn hoá nhân loại; là tài sản tinh thần vô cùng to lớn và quý giá của Đảng và dân tộc ta, mãi mãi soi đường cho sự nghiệp cách mạng của nhân dân ta giành thắng lợi”⁴.

Dựa trên nền tảng tư tưởng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, kể từ khi thành lập cho đến nay, Đảng Cộng sản Việt Nam đã đề ra chủ trương, đường lối cách mạng đúng đắn, đưa cách mạng Việt Nam đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác. Trên cơ sở đó, Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng tiếp tục khẳng định: “Kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, không ngừng vận dụng và phát triển sáng tạo phù hợp với thực tiễn Việt Nam”⁵. “Kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; kiên định mục tiêu độc lập

dân tộc và chủ nghĩa xã hội; kiên định đường lối đổi mới của Đảng; kiên định các nguyên tắc xây dựng Đảng để xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa”⁶.

Kiên định là sự vững vàng, không lay chuyển trước những tác động bên ngoài, giữ vững lập trường, nguyên tắc, niềm tin hoặc mục tiêu đã chọn. Đây là một phẩm chất quan trọng thể hiện sự quyết tâm, bền bỉ và không dao động trước khó khăn, thử thách. *Về tư tưởng*, kiên định là giữ vững lập trường, quan điểm, không bị lung lay bởi tác động tiêu cực hay sự thay đổi của hoàn cảnh. *Về hành động*, kiên định là sự nhất quán trong mục tiêu, không dễ dàng từ bỏ dù gặp khó khăn hay thách thức. *Về đạo đức*, kiên định thể hiện sự trung thành với giá trị cốt lõi, nguyên tắc sống và lý tưởng mà cá nhân hay tập thể theo đuổi.

Kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là:

1) Kiên định với lý tưởng cộng sản, con đường cách mạng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Độc lập dân tộc là điều kiện tiên quyết, chủ nghĩa xã hội là con đường tất yếu để bảo vệ và phát triển đất nước. Phát triển đất nước theo con đường xã hội chủ nghĩa nhằm bảo đảm dân chủ, công bằng, văn minh, không đi theo con đường tư bản chủ nghĩa;

2) Kiên định vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam. Hồ Chí Minh đề cao vai trò của Đảng Cộng sản trong cách mạng. Người khẳng định rằng muốn cách mạng thành công thì phải có một chính đảng tiên phong, lấy chủ nghĩa Mác - Lênin làm nền tảng tư tưởng, có tổ chức chặt chẽ, đoàn kết, kỷ luật nghiêm minh, mới có thể lãnh đạo nhân dân đi đến thắng lợi. Bảo vệ và củng cố vai trò lãnh đạo của Đảng cũng là kiên định với chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh.

3) Kiên định các nguyên tắc xây dựng Đảng và hệ thống chính trị của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Những nguyên tắc xây dựng Đảng và hệ thống chính trị của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh có ý nghĩa quan trọng đối với công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị Việt Nam hiện nay. Việc giữ vững các nguyên tắc tập trung dân chủ, nguyên tắc Đảng lãnh đạo hệ thống chính trị, nguyên tắc tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách, nguyên tắc tự phê bình và phê bình, nguyên tắc kỷ luật nghiêm minh, tự giác, nguyên tắc đoàn kết thống nhất trong Đảng, gắn bó mật thiết với nhân dân là cơ sở để đảm bảo sự lãnh đạo của Đảng, định hướng chính trị và mục tiêu lý tưởng của cách mạng.

Kiên định với chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh cũng có nghĩa là kiên định với chủ trương, đường lối của Đảng Cộng sản Việt Nam - Đảng cộng sản cầm quyền, giữ vững nguyên tắc độc lập, tự chủ, phát triển đất nước theo con đường xã hội chủ nghĩa, không chệch hướng trước những biến động phức tạp của tình hình thế giới; kiên định đường lối phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; kiên định nhiệm vụ xây dựng nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc. Xây dựng một xã hội giàu mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, phồn vinh, hạnh phúc, vì sự phát triển toàn diện con người.

2. Vận dụng chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong công cuộc đổi mới đất nước

Một là, vận dụng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh để xây dựng nền kinh tế độc lập, tự chủ gắn với hội nhập quốc tế.

Chủ nghĩa Mác - Lênin khẳng định một quốc gia muốn phát triển bền vững phải có nền kinh tế độc lập, tự chủ, tránh phụ thuộc vào nước

ngoài. V.I.Lênin nhấn mạnh không thể có độc lập thực sự nếu kinh tế bị chi phối. Tuy nhiên, độc lập về kinh tế không phải là tự cung tự cấp mà là kết hợp giữa tự chủ và hợp tác quốc tế, trong đó Nhà nước giữ vai trò chủ đạo ở các ngành chiến lược như tài chính, năng lượng, công nghiệp quốc phòng, đồng thời khuyến khích sáng tạo và năng suất lao động.

Hồ Chí Minh vận dụng sáng tạo tư tưởng này vào Việt Nam, nhấn mạnh tự lực, tự cường, nhưng vẫn học hỏi tinh hoa thế giới một cách có chọn lọc. Người cho rằng độc lập kinh tế không chỉ là tự chủ sản xuất mà còn đảm bảo đời sống nhân dân, lấy con người làm trung tâm phát triển.

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và cách mạng công nghiệp 4.0, nền kinh tế độc lập, tự chủ không đồng nghĩa với đóng cửa, mà là chủ động hội nhập trên nền tảng phát huy nội lực. Cần xây dựng kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, tạo môi trường kinh doanh minh bạch, cạnh tranh lành mạnh, khuyến khích khởi nghiệp và đổi mới sáng tạo. Cải cách doanh nghiệp nhà nước đi đôi với nâng cao hiệu quả, thực hiện cổ phần hóa hợp lý gắn với trách nhiệm xã hội.

Khoa học - công nghệ và chuyển đổi số là hướng đi tất yếu, ứng dụng AI, Big Data, Blockchain để nâng cao năng suất lao động và bắt kịp xu thế toàn cầu. Phát triển các trung tâm đổi mới sáng tạo, vườn ươm công nghệ, thúc đẩy hợp tác giữa Nhà nước - doanh nghiệp - viện nghiên cứu - trường đại học để phát huy tiềm năng chất xám.

Phát triển kinh tế phải gắn với bảo vệ môi trường, hướng đến kinh tế xanh và bền vững, mô hình kinh tế tuần hoàn, khuyến khích năng lượng tái tạo, giao thông xanh và kiểm soát chặt chẽ khai thác tài nguyên thiên nhiên. Những yếu tố này sẽ giúp Việt Nam xây dựng

nền kinh tế vững mạnh, tự chủ và hội nhập sâu rộng với thế giới.

Hai là, vận dụng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh để xây dựng hệ thống chính trị vững mạnh, nâng cao hiệu quả quản trị quốc gia.

Hệ thống chính trị là yếu tố cốt lõi quyết định sự ổn định và phát triển của một quốc gia. Chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh khẳng định rằng hệ thống chính trị phải phục vụ nhân dân, đảm bảo sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước và vai trò làm chủ của nhân dân. Trong bối cảnh hội nhập quốc tế và đổi mới đất nước, việc hoàn thiện hệ thống chính trị theo hướng hiệu lực, hiệu quả, dân chủ, công bằng, văn minh là yêu cầu cấp thiết.

Trước hết, cần nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng, kiên quyết chống suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên. Đồng thời, phải đấu tranh với âm mưu “diễn biến hòa bình”, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, củng cố niềm tin của nhân dân. Công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng cần được đẩy mạnh, trong đó nâng cao tính tiên phong, gương mẫu của cán bộ, đảng viên, bảo đảm trong sạch, vững mạnh.

Bên cạnh đó, phải cải cách hành chính theo hướng tinh gọn, hiệu quả, xây dựng Chính phủ điện tử, ứng dụng công nghệ số và dữ liệu lớn vào quản lý nhà nước, giúp liên thông giữa các cơ quan, nâng cao hiệu quả quản trị quốc gia. Việc minh bạch thông tin và hiện đại hóa hệ thống quản lý sẽ góp phần tăng cường trách nhiệm giải trình, hạn chế tham nhũng, quan liêu.

Phát huy dân chủ, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân, đảm bảo quyền làm chủ thực chất của nhân dân. Người dân cần được tạo điều kiện giám sát, phản biện chính sách, đóng góp ý kiến vào quá trình quản lý nhà nước. Chính

quyền các cấp phải tăng cường trách nhiệm giải trình, minh bạch thông tin, lắng nghe ý kiến nhân dân để xây dựng chính sách phù hợp.

Đồng thời, cần tăng cường tuyên truyền, vận động nhân dân tham gia phong trào thi đua yêu nước, giữ gìn an ninh trật tự, phát huy vai trò của toàn dân trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Một hệ thống chính trị vững mạnh không chỉ dựa vào sự lãnh đạo của Đảng và Nhà nước mà còn phải huy động sức mạnh tổng hợp của toàn xã hội, góp phần xây dựng đất nước phát triển bền vững, ổn định và thịnh vượng.

Ba là, vận dụng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh để xây dựng nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc.

Chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh đã đề ra những nguyên tắc cơ bản, định hướng quan trọng trong việc xây dựng nền văn hóa xã hội chủ nghĩa. Việc vận dụng những quan điểm này vào thực tiễn giúp Việt Nam phát triển một nền văn hóa tiên tiến, giàu bản sắc dân tộc, đóng góp tích cực vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước trong thời đại mới.

Trước hết cần xây dựng và phát huy giá trị truyền thống văn hóa dân tộc, định hình hệ giá trị con người Việt Nam thời đại mới. Cùng với đó, đẩy mạnh giáo dục lòng yêu nước, tinh thần tự hào dân tộc, khơi dậy khát vọng xây dựng đất nước hùng cường. Gia đình, nhà trường và xã hội cần đồng hành trong việc giáo dục đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ. Công nghiệp văn hóa cần được phát triển mạnh mẽ, kết hợp bảo tồn và phát huy các di sản văn hóa dân tộc với ứng dụng công nghệ số để lan tỏa giá trị văn hóa ra thế giới. Phát triển các ngành công nghiệp sáng tạo như điện ảnh, âm nhạc, thời trang, quảng cáo, đồng thời đầu tư vào du lịch văn hóa, phát triển bền vững làng nghề truyền thống.

Bốn là, vận dụng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh để phát triển giáo dục, khoa học và công nghệ.

Chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh đã đề ra những quan điểm nền tảng về giáo dục, khoa học và công nghệ, làm kim chỉ nam cho sự nghiệp phát triển của Việt Nam. Việc vận dụng những quan điểm này vào thực tiễn giúp đất nước từng bước nâng cao chất lượng giáo dục, thúc đẩy nghiên cứu khoa học - công nghệ, tạo nền tảng vững chắc cho sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế.

Đổi mới giáo dục theo hướng toàn diện, phát triển năng lực người học, tăng cường thực hành và ứng dụng. Thực hiện tự chủ đại học, gắn kết nhà trường và doanh nghiệp trong đào tạo nhân lực. Tạo điều kiện cho sinh viên tiếp cận với các chương trình đào tạo quốc tế, nâng cao trình độ ngoại ngữ.

Thúc đẩy nghiên cứu khoa học, ứng dụng công nghệ hiện đại vào sản xuất và đời sống. Phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp, hỗ trợ doanh nghiệp công nghệ phát triển sản phẩm “Make in Vietnam”. Hợp tác quốc tế về khoa học - công nghệ, thu hút chuyên gia giỏi, đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao. Xây dựng các trung tâm đào tạo nhân lực trong các lĩnh vực công nghệ, y tế, tài chính, đào tạo kỹ năng số cho lực lượng lao động.

Vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn phát triển đất nước là con đường giúp Việt Nam giữ vững độc lập, tự chủ, đồng thời vững bước trên con đường hội nhập quốc tế. Tiếp tục đổi mới trên nền tảng tư tưởng Hồ Chí Minh sẽ là chìa khóa giúp Việt Nam trở thành một quốc gia phát triển, văn minh, hùng cường.

3. Phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong công

cuộc đổi mới đất nước

Đảng Cộng sản Việt Nam đã phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong công cuộc đổi mới trên nhiều nội dung quan trọng. Tập trung ở những điểm chủ yếu sau:

Thứ nhất, phát triển sáng tạo lý luận về Đảng Cộng sản cầm quyền.

Trong di cảo của các nhà kinh điển chủ nghĩa Mác - Lênin, lý luận về Đảng Cộng sản cầm quyền chưa được đề cập. Trong tư tưởng Hồ Chí Minh lý luận về Đảng Cộng sản cầm quyền được Người nêu ra trên cơ sở những nguyên tắc chủ yếu. Trong bối cảnh mới, việc phát triển sáng tạo lý luận về Đảng Cộng sản cầm quyền là yêu cầu tất yếu để nâng cao năng lực lãnh đạo, cầm quyền của Đảng, đáp ứng yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa trong điều kiện hội nhập và phát triển.

Đảng Cộng sản cầm quyền là một đảng chính trị lãnh đạo và điều hành đất nước thông qua hệ thống chính quyền, với mục tiêu thực hiện lý tưởng của chủ nghĩa Mác - Lênin và phục vụ lợi ích của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và toàn thể dân tộc.

Bản chất của Đảng Cộng sản cầm quyền là đội tiên phong của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và toàn dân tộc. Đảng không chỉ đại diện cho lợi ích của giai cấp công nhân mà còn bảo vệ quyền lợi của toàn dân. Đảng lãnh đạo nhà nước và xã hội bằng đường lối, chính sách, pháp luật. Đảng cầm quyền không trực tiếp điều hành nhà nước mà lãnh đạo thông qua việc đề ra chủ trương, chính sách, định hướng phát triển. Xác định đường lối, định hướng, chiến lược phát triển quốc gia, định hướng chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội và đối ngoại. Bảo đảm sự thống nhất trong hoạt động của Nhà nước, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức

chính trị - xã hội. Bảo vệ lợi ích quốc gia, dân tộc, giữ vững độc lập, chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ, ổn định chính trị. Cầm quyền nhưng không đứng trên nhà nước và nhân dân, Đảng hoạt động trong khuôn khổ Hiến pháp và pháp luật, chịu sự giám sát của nhân dân.

Từ khi thành lập năm 1930 đến nay, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn giữ vai trò lãnh đạo đất nước, đưa cách mạng Việt Nam vượt qua nhiều thử thách, giành được độc lập, thống nhất đất nước và xây dựng chủ nghĩa xã hội. Trên cương vị đảng cầm quyền, Đảng Cộng sản Việt Nam đã vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn, lãnh đạo công cuộc đổi mới, phát triển đất nước toàn diện. Lãnh đạo xây dựng và củng cố hệ thống chính trị, xây dựng bộ máy nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, lấy nhân dân làm trung tâm; Nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước, cải cách hành chính, xây dựng chính phủ điện tử, chính phủ số; Phát huy dân chủ, bảo đảm quyền làm chủ của nhân dân thông qua các tổ chức chính trị - xã hội. Lãnh đạo phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng nền kinh tế độc lập, tự chủ gắn với hội nhập quốc tế sâu rộng. Lãnh đạo xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, kiên định đường lối quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân, bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền quốc gia, đẩy mạnh quan hệ đối ngoại, hội nhập quốc tế, nâng cao vị thế của Việt Nam trên trường quốc tế.

Thứ hai, phát triển sáng tạo lý luận về Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa

Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa (XHCN) là vấn đề lý luận và thực tiễn quan trọng, được Đảng Cộng sản Việt Nam không ngừng phát triển sáng tạo, phù hợp với điều kiện đất nước. Đảng kế thừa tư tưởng Hồ Chí Minh về nhà nước “của dân, do dân, vì dân”,

vận dụng chủ nghĩa Mác - Lênin vào bối cảnh mới, từng bước hoàn thiện mô hình Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam.

Giai đoạn đổi mới tư duy (Đại hội VI - 1986): Đặt nền móng cho tư duy về Nhà nước pháp quyền XHCN, đề cao vai trò của pháp luật, dân chủ hóa đời sống xã hội, đổi mới tổ chức và hoạt động bộ máy nhà nước theo hướng hiệu quả.

Giai đoạn đề xuất chủ trương (Đại hội IX - 2001): Chính thức khẳng định xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN với nguyên tắc Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, nhân dân làm chủ. Đặt mục tiêu xây dựng bộ máy trong sạch, hiệu lực, hiệu quả, cải cách tư pháp, bảo vệ quyền con người.

Giai đoạn hoàn thiện cơ chế kiểm soát quyền lực (Đại hội XI - 2011, Đại hội XII - 2016): Trong bối cảnh hội nhập và cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0, Đảng xác định kiểm soát quyền lực giữa lập pháp, hành pháp, tư pháp; xây dựng Chính phủ kiến tạo, đẩy mạnh cải cách hành chính, dân chủ hóa đời sống chính trị, phòng chống tham nhũng.

Giai đoạn định hướng đến năm 2045 (Đại hội XIII - 2021): Đặt trọng tâm xây dựng hệ thống pháp luật đồng bộ; hoàn thiện bộ máy nhà nước tinh gọn, hiện đại; phát triển chính phủ điện tử, chính phủ số; kiểm soát chặt chẽ quyền lực; tăng cường phân cấp, phân quyền; phát huy vai trò giám sát của nhân dân.

Trong thời kỳ đổi mới, tư duy lý luận về Nhà nước pháp quyền XHCN cần được bổ sung, hoàn thiện theo hướng: Tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng, đảm bảo định hướng XHCN; Nâng cao hiệu lực, hiệu quả bộ máy nhà nước, đáp ứng yêu cầu phát triển; Kiểm soát quyền lực, phát huy dân chủ, bảo vệ quyền con người, quyền công dân; Ứng dụng công nghệ hiện đại, xây dựng Nhà nước số, xã hội số.

Việc phát triển sáng tạo lý luận về Nhà nước pháp quyền XHCN không chỉ nâng cao hiệu quả quản trị quốc gia mà còn tạo nền tảng giúp Việt Nam phát triển bền vững, hội nhập sâu rộng, giữ vững độc lập, chủ quyền trong bối cảnh mới.

Thứ ba, phát triển sáng tạo lý luận về kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa.

Kinh tế thị trường định hướng XHCN là mô hình kinh tế đặc thù của Việt Nam, được Đảng Cộng sản Việt Nam xác định là con đường phát triển phù hợp với thực tiễn đất nước. Mô hình này được phát triển qua các kỳ Đại hội của Đảng nhằm đảm bảo phát triển nhanh, bền vững và giữ vững định hướng XHCN.

Đại hội VI (1986): Khởi xướng công cuộc Đổi mới, Đảng đề ra chủ trương xóa bỏ cơ chế kế hoạch hóa tập trung và phát triển nền kinh tế nhiều thành phần. Đây là bước đầu hình thành mô hình kinh tế thị trường, đồng thời giữ vững định hướng XHCN.

Đại hội VII (1991): Chính thức xác định mô hình kinh tế thị trường định hướng XHCN, Nhà nước giữ vai trò định hướng, điều tiết nền kinh tế thông qua các chính sách. Kinh tế tư nhân được thừa nhận là một bộ phận quan trọng của nền kinh tế.

Đại hội IX (2001): Làm rõ đặc trưng của mô hình kinh tế thị trường định hướng XHCN, nhấn mạnh vai trò chủ đạo của kinh tế nhà nước trong các lĩnh vực then chốt và tạo điều kiện cho các thành phần kinh tế khác phát triển.

Đại hội XI (2011) & XII (2016): Hoàn thiện thể chế kinh tế, khuyến khích phát triển kinh tế tư nhân trở thành động lực quan trọng của nền kinh tế. Cải cách doanh nghiệp nhà nước theo hướng tinh gọn, hiệu quả và giảm độc quyền.

Đại hội XIII (2021): Định hướng phát triển

đến năm 2045, hoàn thiện thể chế và chính sách về sở hữu, phân phối, cạnh tranh bình đẳng giữa các thành phần kinh tế. Đẩy mạnh chuyển đổi số, phát triển kinh tế số, kinh tế xanh và kinh tế tuần hoàn, củng cố hệ thống an sinh xã hội.

Các nội dung cốt lõi của mô hình kinh tế thị trường định hướng XHCN gồm:

1) Kinh tế vận hành theo cơ chế thị trường đầy đủ và hội nhập: Cơ chế giá cả, cung-cầu, và cạnh tranh hoạt động theo quy luật thị trường, hệ thống pháp luật và chính sách kinh tế được hoàn thiện, đảm bảo tính minh bạch và ổn định. Hội nhập quốc tế sâu rộng thông qua các cam kết thương mại tự do như CPTPP, EVFTA.

2) Quản lý của Nhà nước và giữ vững định hướng XHCN: Nhà nước điều tiết nền kinh tế, bảo vệ công bằng xã hội, kiểm soát độc quyền, chống lợi ích nhóm và nâng cao trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp.

3) Phát triển đồng bộ các thành phần kinh tế: Kinh tế nhà nước giữ vai trò chủ đạo trong

các ngành then chốt, đồng thời tạo điều kiện cho kinh tế tư nhân và hợp tác xã phát triển mạnh mẽ.

4) Tiến bộ và công bằng xã hội: Tăng trưởng kinh tế đi đôi với bảo vệ môi trường, hoàn thiện hệ thống an sinh xã hội, bảo vệ người lao động và giảm bất bình đẳng thu nhập.

5) Đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và chuyển đổi số: Ứng dụng khoa học công nghệ, trí tuệ nhân tạo, dữ liệu lớn, Blockchain vào nền kinh tế. Phát triển công nghiệp công nghệ cao và chuyển đổi mô hình tăng trưởng sang đổi mới sáng tạo.

Mô hình kinh tế này không chỉ giúp Việt Nam phát triển nhanh chóng mà còn bảo đảm sự công bằng xã hội, tiến bộ và bền vững. Được xây dựng trên sự kết hợp giữa cơ chế thị trường và định hướng XHCN, mô hình này tạo ra một nền kinh tế năng động, bảo vệ quyền lợi người dân và thúc đẩy sự hội nhập quốc tế sâu rộng. Mục tiêu là đưa Việt Nam trở thành một quốc gia phát triển, có thu nhập cao vào năm 2045.

Sự kiên định, vận dụng và phát triển sáng tạo

¹ Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VII*, Nxb Sự thật, Hà Nội, 1991, tr.21.

² Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội 2011, tập 12, tr.563.

³ Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ IX*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2001, tr.83-84.

⁴ Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tr.88.

⁵ Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tập II, tr.231.

⁶ Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tập I, tr.109.